

Referat af gruppearbejde DTHS AFSI-dag 8. november 2010

Emner afasi:

Når undervisningen ikke rykker

Flere har bedt os om at sætte dette tema til debat.

Flere undersøgelser viser, at mennesker med kronisk afasi (efter 6-8 måneder post onset) oplever samme forbedring af kommunikation ved undervisning af talepædagog, som ved undervisning/samtale af frivillige personer (fx besøgsven) (Anna Basso).

Derudover arbejder vi med kompenserende undervisning på kropsniveau, og på aktivitet & deltagelses niveau, samt er undervisningen baseret på den holistiske synsvinkel.

I gruppen skal I drøfte følgende og nedskrive jeres overvejelser på papirerne, der ligger på bordene.

- Hvordan / hvornår vurderer vi om undervisning rykker/ikke rykker?
- Hvordan introducerer man overfor borger og pårørende, at undervisningen har en begrænset varighed?
- Spontan remission første 2-4 måneder, bagefter subjektivt forbedring → hvornår afslutter man?
- Når undervisningen ikke rykker. Hvilke spørgsmål skal man stille sig selv mht. til mål, metode og indhold?
- Er der behov for "udslusningsgrupper"? Hvis ja: til hvad, for hvem, hvor længe, hvem visiterer og betaler, hvilken lovgivning?

At sætte mål - hvordan - hvorfor

Lovgivningen siger at man skal lave mål for undervisningen, som skal evalueres. Det er vigtigt at borgeren selv er med til at sætte mål. At sætte mål op giver gennemskuelighed. At sætte mål op kan være svært. I gruppen skal I drøfte følgende og nedskrive jeres overvejelser på papirerne, der ligger på bordene.

- Hvilke gevinster ved at lave mål?
- Hvornår i forløb laver I mål?
- Hvordan laver I mål?
- Elevens/kursistens egen ansvar/motivation i undervisningen?
- Mål sættes op indenfor funktionsniveau, aktivitet & deltagelse (ICF)
- Hvordan vurderes om målet er nået?
- Hvem følger op på målerne?

Undervisningens organisering: gruppe - individuelt

Kan emnerne og drøftelsen i dag bidrage til indsamling til vores lærebog: "God praksis i undervisning"?

I gruppen skal I drøfte gruppe-undervisning contra individuel undervisning og nedskrive jeres overvejelser på papirerne, der ligger på bordene.

- Hvilke didaktiske overvejelser ligger til grund for valget?
- Hvilke mål understøttes af holdundervisning, og hvilke mål understøttes individuel undervisning?
- Vores undervisning skal ses i et ICF- perspektiv:
Krop

Aktivitet & deltagelse

Omgivelsesfaktorer

Mål sættes op indenfor "aktivitet & deltagelse", diskuter hvilken undervisningspraksis der matcher dette?

Tværfagligt samarbejde med andre faggrupper (terapeuter, andre?)

Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats. (hvidbog rehabilitering)

- Samarbejde med andre: hvem?
- Hvorfor skal vi samarbejde på tværs?
- Hvad ønsker vi os? Hvad skal der til for at få et godt samarbejde?
- Hvad samarbejder vi om?
- Giv nogle eksempler på gode forløb, og snak om hvilke faktorer der spiller en rolle i et godt forløb?

Evaluering af vejledningen til udredning af afasi

Det er nu 3 år siden vejledningen blev lavet. Den var på mange måder banebrydende for det talepædagogiske arbejde. Vi skulle vælge "skole", enten Luria eller Boston. Det blev Boston. Vi skulle blive enige om tests som stod på dette fundament. Vi skulle indarbejde udredningen i et ICF-perspektiv og finde tests, der kunne give viden om borgerens funktionsevne indenfor de tre områder Krop- aktivitet & deltagelse, omgivelsesfaktorer. Tests og undersøgelsesmateriale skulle om muligt være pålidelige, valide og standardiserede på dansk.

Endelig opererer anbefalingen med 3 målgrupper.

Flere steder, har man indarbejdet forskrifterne i centrenes udredningsmateriale, og dermed fået gode erfaring med materialets anvendelighed.

Nu der er der samlet så mange erfaringer, og nye test er kommet til, at det giver god mening at se anbefalingerne igennem igen.

Gruppens opgave er med udgangspunkt i det eksisterende god-praksis-materiale at diskutere, om der er ting,

- der skal ændres
- tages ud
- tilføjes
- eller andet

I må meget gerne sætte jeres forslag ind i samme systematik, som god-praksis-materialet allerede har. God-praksis ligger på bordet til brug for arbejdet

OBS: referatet består af opsamling af delkonklusioner efter gruppearbejde og er ikke nødvendigvis konklusionen.

1. Når undervisning ikke rykker

- **Hvad evaluerer vi på?**

- Sprog/tale
- Kommunikation/social interaktion/livskvalitet

Når ikke man "rykker" på tale/sprog gør man måske på de andre parametre og det kan være ligeså godt

- **Et vejledningsforløb kan være mere relevant end undervisning**

- **Det er vigtigt at tydeliggøre betingelserne fra starten**

- Udredning eller undervisning
- Omfanget af undervisningen
- Gensidige forventninger "lettere" at afslutte

- **Løbende evaluering på tilpasning af målsætning**

- **Snak om afslutning i god tid før**

- **Klæd den ramte og pårørende godt på.**

- Hvad kan de selv gøre nu
- Findes der lokale tilbud som kan tage over osv.

- **Vigtigt med netværk lokalt med henblik på gode forløb undervejs og efter afslutning ved logopæd "Den totale livssituation"**

- **Jo bedre den ramte er i stand til at erkende sine vanskeligheder, des lettere kan det være at snakke om manglende fremskridt og konsekvenser heraf.**

2. At sætte mål: hvordan - hvorfor

Hvilke gevinster ved at lave mål

1. Pejlemærker
2. Progression
3. Bevidsthed for underviser og borger
4. Refleksion
5. Dokumentation – synlighed
6. Motivation for begge parter
7. Forberedt undervisningsplan
8. Målbar - evaluering

Hvornår(/hvorfor) i forløbet laver vi mål?

1. Efter udredning
2. Så tidligt som muligt
3. Justeres og evalueres løbende
4. Effekt af levering
5. Synlige fremskridt
6. Nytteligheden? Udbytte og evaluering

Godt udgangspunkt for evaluering og dokumentation.
Godt udgangspunkt for samtale med elev og pårørende

Hvordan laver I mål?

- "Forhandling" på baggrund af grundig forberedelse
- Overordnet mål – delmål (2 til 5)
- Meningsfuld og motiverende
- SMART-princip
- Individuel tilpasset

Elevens egen motivation/ansvar

- Ejerskab til målsætning
- At elev kan selvtræne
- Hvor ligger motivationen?
- Erkendelse/krise kan blokere for motivationen
- Tidsperspektiv!!

Mål sættes op inden for funktionsniveau, aktivitet og deltagelse

- Overordnede mål: ja!
- Delmål: ikke nødvendigvis
- Kropsfunktions mål: kan være meget motiverende

Hvordan vurderes om målet er nået

Ved hjælp af test, samtale

Selvevaluering (skala) – EBIQ

Hvem følger op på målene?

- Underviseren i samarbejde med borgeren
- I evalueringen
- Tværfagligt team/netværk

3. Undervisningens organisering - Gruppe- individuelt

HOLD

- Møde andre med afasi
- Afprøve/øve kompensatoriske strategier og alternativ kommunikation
- Få mod til at bruge det man har lært i individuel undervisning
- Blive mere aktivt kommunikerende
  - Hilse
  - Være opmærksom
  - Stille spørgsmål
- Få viden om hjernen og afasi
- Få viden om andre tilbud
  - Psykolog
  - Bruger- organisationer

INDIVIDUEL UNDERVISNING

- Specifik undervisning
- Bedre erkendelse af vanskeligheder og muligheder
- At pårørende lærer at støtte kommunikationen

Arbejde med individuelle mål og erkendelse af vanskeligheder m.m. er en forudsætning for at kunne komme i gruppe

Didaktiske overvejelser HOLD

- Dynamik i samtalen
- Få håb ved at se andre
- Selvforståelse kan flyttes fra passiv til aktiv
- Gruppen giver en virkelighedsnær situation
- Større ligestilling når mange har afasi
- Få inspiration af andre afasiramte

4. Tværfagligt arbejde

- Ergo
- Fys
- Læge
- Neuropsykolog
- Plejepersonale
- Plejehjem
- SoSu – Ass. Sygepl.
- Pårørende/patient
- Speciallærer
- Hjerneskadekoordinator
- Jobcenter
- Sagsbehandlere

Hvad ønsker vi os - hvad skal der til for at få et godt samarbejde?

- Tovholdere på plejehjem
- Tovholdere i oplysningsforbund (AOF feks.)
- Anvar begge veje (at få oplysninger ud til samarbejdspartnere, og af få oplysninger ind fra samarbejdspartnere)

Hvorfor samarbejde

- Helhed i forløbet
- Koordineret forløb
- Kontinuitet i forløbet
- Synlig Tovholder
- Øget faglighed og udvikling

Hvad samarbejder vi om

- Patienten
- Samarbejde om

- * Plan
- * Se muligheder
- * Livskvalitet
- Justering i forhold til andre faggrupper

Godt forløb

- Samtale gruppe på plejehjem for mennesker med afasi
- God pårørende kontakt

5. Evaluering af vejledning til udredning af afasi

Vejledningen bruges til at tænke ud fra, dvs.

Mere at tænke i ICF – rammen

Mindre til direkte testning

OBS borgerinddragelse

Se s. 6 øverst: - tilføj **"Borgerens ønsker og mål"**

Efterspørgsel om tests er relevante og bliver brugt: Ja

WAB: - kan også anvendes til evaluering af undervisningen

- skal suppleres med

A 91: - oversigt over relevante deltests fx fra PALPA ell. Nergaard
Kan vi undvære den helt?